

ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ

УДК 821.111(73)Бра7]Втр.8

DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.4-3/36>

Виклюк А. О.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Худик К. Г.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ОСОБЛИВОСТІ ВИДІВ ІНТРИГИ (SUSPENSE) У РОМАНІ ДЕНА БРАУНА «ВТРАЧЕНИЙ СИМВОЛ»

Інтрига – важливий фактор пробудження емоцій у читача і підтримання його в процесі читання або перегляду продуктів кінематографу. Саме від задоволення поціновувачів літературної творчості та фільмів залежить прибуток створювачів цих витворів мистецтва, тому інтрига є справді важливою. Під час огляду попередніх досліджень багато уваги приділялося визначенню саме англійського слова “suspense”, у якому це слово трактується як спосіб пробудження емоцій у читача, як інтрига. Була згадана і так звана ретардація – композиційний прийом, який полягає у відтягненні найважливішої інформації подалі, щоб цю інтригу створити. Було описано складники інтриги (сюрприз, структура та особа в наративі). Наголошено, що сюрприз довершує інтригу та породжує dokonані емоції (шок чи здивування), а інтрига – емоції тривалого типу (тривога). Були коротко описані такі інтриготорчі засоби: передрікання, хибний напрям та опис антуражу.

Під час дослідження у романі було виявлено такі види інтриги як довготривала і короткотривала, а також інтригу-загадку та інтригу-жах. Було визначено, що інтрига-жах та інтрига-загадка можуть бути одночасно і розповідною, і короткотривалою інтригою. Приклади саме таких змішаних інтриг знаходимо у творі, зокрема розповідна інтрига твору є одночасно інтригою-загадкою.

Результатом нашого дослідження стало виділення уривків текстового рівня, які були описані як приклади різних видів інтриги, а також як приклади таких інтриготорчих засобів як хибний напрям, передрікання та опис антуражу. Виділено вербальні одиниці морфологічного рівня, які було проаналізовано морфологічно та стилістично. Особливості творення інтриги на стилістичному рівні є такі: особливо помітне використання гіперболи, паралельних конструкцій, метафор та епітетів. На морфологічному рівні бачимо включення конструкцій із безособовими формами дієслів, розмаїття прикметників і прислівників першого рівня, а також брак іменників власних назв. Усі ці стилістичні засоби та морфологічні одиниці створюють особливий характер інтриги Дена Брауна у творі «Втрачений символ».

Ключові слова: *напруга, інтрига, особа в наративі, сюрприз, створення інтриги.*

Постановка проблеми. Нині інтрига досить часто виступає предметом досліджень на матеріалі продуктів кінематографу та драматургії як тих видів мистецтва, які приносять найбільший прибуток своїм створювачам і є більш популярними, ніж звичайна проза чи поезія. Інтрига – це один із найважливіших факторів, які роблять художній твір привабливим для читача, однак вона мало досліджується на морфологічному рівні.

Актуальність досліджень інтриги полягає у тому, що результати досліджень на матері-

алі книжок відомих авторів будуть корисними у створенні тих самих продуктів кінематографу і драматургії, нових не менш відомих творів художньої літератури. Процвітаючий нині блогінг і найбільш відомі його представники – блогери-інфлюенсери, які формують думки тисяч, сотен тисяч або і мільйонів людей, матимуть користь із таких досліджень тому, що основна їх задача – писати зачіпаючі, інтригуючі тексти, щоб більшій кількості людей була цікава їхня думка чи особисті історії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Перед тим, як звернутися до напрацювань науковців щодо інтриги, варто згадати про те, що українською мовою “*suspense*” перекладається як «напруга» або «інтрига» [1], однак український еквівалент композиційного прийому («нестійкої факультативної категорії, яка відіграє важливу роль у розробці конструктивних ідей тектонічної структури та посиленні пластичної й емоційної виразності композиції твору» [17]) трактує “*suspense*” як ретардацію. Ретардацією називають композиційний прийом, який полягає у стримуванні ключового моменту твору, у відтягненні цього моменту для того, щоб підсилити цікавість читача [18]. Вчені Геріг, Данненберг, Уайтлі вивчали термін “*suspense*” у значенні «інтрига» і розглядали її як емоційний досвід, отриманий завдяки особливим якостям розповіді. Професор Джейсек Дабата розглядає інтригу як «найбільш важливий спосіб пробудження емоцій, особливо в літературі та кіно» [5, с. 97].

Науковець Р. Геріг [6, с. 79] описує *suspense* як інтригу – те, що виникає внаслідок браку знань читача про якийсь особливо важливий момент у розповіді. Вчений зазначає, що особливо хвилюючі моменти в розповіді наголошуються та виділяються і автор може утримати інтригу, застосовуючи згадану вище ретардацію. Інтрига також визначається як сильне почуття, яке переживає читач в очікуванні розв’язки подій [13].

У працях професорів Л. Клісміс та Ю. Іуата поруч з інтригою досліджується і так званий сюрприз. За словами професора Л. Клісміс, інтрига – це один із засобів створення сюрпризу. Всі очікування та переконання читачів щодо сюжету твору руйнуються сюрпризом, завдяки йому читачі отримують «нову їжу» для роздумів і поле для нових ідей щодо розвитку сюжету. Однак сюрприз – це коротка дія або поворот сюжету. Для того, щоб читачі змогли якісно сприйняти та сповна оцінити його, й існує інтрига. Саме вона повільно підводить читачів до сюрпризу [8, с. 2]. Професор Ю. Іуата зазначив, що сюрприз більше орієнтований на справлення враження, а інтрига – на підтримання процесу читання. Сюрприз викликає емоції доконаного типу (здивування, шок, сум, раптова радість), у той час як інтрига пробуджує емоції прогресивного типу (тривога, напруження, страх від очікування) [7, с. 3]. Сюрприз знаходиться вкінці інтриги і довершує, розкриває її, підсилює ефект, який справляє сюрприз.

Професор Л. Клісміс [9, с. 2] зазначає, що «інтрига – це результат структури та особи»,

маючи на увазі, що правильна її побудова та доцільне використання особи, від якої розповідається історія, – це запорука ефективної інтриги.

Структура – це спрямований вибір ходу подій в історії таким чином, щоб створити інтригу. Автор повинен розумно маніпулювати потоком інформації, щоб вдало побудувати інтригу, зробити її ефективною та підвести її до вражаючого повороту подій – сюрпризу. Знання протагоніста про ситуацію, у яку він потрапив, є обмеженим, а знання читача обмежені до знань протагоніста [9, с. 3]. Інші вчені розглядають структуру інтриги як своєрідний фундамент, на якому тримається цей ефект, так звані «структури, що пробуджують прагнення до завершення» [2, с. 257] або ж набір «провокуючих питань» [4, с. 9]. Таким чином, структура інтриги – це порядок подій у творі, яким маніпулює автор, щоб викликати в читача необхідні емоції. Події у творі виражені синтаксичними одиницями різного рівня. Якщо ми говоримо про художні твори, то вони завжди сповнені різними художніми засобами та стилістичними прийомами, а структура інтриги включає в себе різні типи речень, фраз і слів, усі стилістичні прийоми та художні засоби, які можна буде знайти у цих синтаксичних одиницях різного рівня.

Особа в наративі, яка, за професором Л. Клісміс, є також важливим елементом інтриги [9, с. 2] – це співвідношення між типом оповіді та персонажами або оповідачами [10]. Існує розповідь від першої особи, коли сам протагоніст і є оповідачем, та розповідь від третьої особи, коли хтось сторонній є оповідачем і описує дії протагоніста та події навколо нього. Варто зазначити, що існує два типи розповіді від третьої особи [12]: третя особа обмежена (*the 3rd person limited*), коли оповідач сфокусований на одному персонажі, та третя особа всезнаюча (*the third person omniscient*), коли автор фокусується на кількох персонажах одночасно, що дозволяє йому створювати відразу кілька інтриг.

Серед видів цього прийому розрізняють розповідну інтригу, короткотривалу інтригу, інтригу-жах, інтригу-загадку, романтичну та комедійну інтриги, які ми і розглянемо детальніше у цій статті [14]. Інтрига не може мати стилістичних, морфологічних чи інших характеристик та особливостей, пов’язаних із лінгвістичним вченням, оскільки вона є частиною реакції читачів і провокує емоції, а отже є поняттям з області психології. Тому лінгвістичні та літературні особливості можна буде дослідити на прикладі інтриготворчих засобів у художній літературі та кіно. Цими

засобами є ретардація (разом з її підвидами: анулюванням сюжету, сповільненням розгортання сюжету та переривання сюжету), хибний напрям [11, с. 689], драматична іронія [9, с. 102] передрікання [15, с. 4], описи антуражу (створення атмосфери), особливі заголовки [3].

Постановка завдання. Метою статті є визначення особливостей створення інтриги в романі Дена Брауна «Втрачений Символ». Для досягнення цієї мети необхідно виконати такі завдання:

1. Знайти і обґрунтувати приклади різних видів інтриги та інтриготворчих засобів у творі;

2. Провести їх стилістичний та морфологічний аналіз і знайти найбільш помітні особливості досліджуваних частин з інтригою.

Матеріалом дослідження слугували 462 сторінки роману американського письменника Дена Брауна «Втрачений символ».

Виклад основного матеріалу. Серед згаданих вище типів особи в наративі Ден Браун використав третю особу всезнаючу: його книги насичені відразу кількома сюжетними лініями, пригодами кількох героїв, які сходяться разом до кінця твору. Так, у «Втраченому символі» читач бачить сюжетні лінії протагоніста Роберта Ленгдона, антагоніста Малаха, персонажів Кетрін Соломон та інших. Пошуки істини усіх цих персонажів сходяться наприкінці твору в одному місці – в масонському храмі у Вашингтоні.

Після розгляду визначення інтриги, її складників можна переходити до розгляду її класифікації з конкретними прикладами із досліджуваного роману Дена Брауна «Втрачений символ» (*“The Lost Symbol”*). Так, перший вид інтриги має назву розповідна або довготривала (*narrative / long-term suspense*). Цей тип інтриги вибудовується протягом усієї історії [14]. У розповідній інтризі автор ставить питання, проблему чи загадку на початку розповіді, розголошує трохи більше інформації по мірі того, як розвивається сюжет, і завершує розголошення таємниці перед кульмінацією чи завершенням твору.

У «Втраченому символі» існує кілька сюжетних ліній, які розв’язуються одночасно вкінці твору, однак у цій статті ми розглянемо лише одну з них – лінію антагоніста твору Малаха. Вона зароджується ще у пролозі такими фразами: *“They will never know my true purpose here”* та *“Soon you will lose everything you hold most dear”*, які є внутрішнім монологом самого антагоніста. Підтримка ж цієї інтриги, передрікання чогось дуже важливого прослідковується у фразах: *“For two days now, Mal’akh had fasted, consuming only water, preparing his body in accordance with the ancient*

ways” та *“Your hunger will be satisfied by dawn, he reminded himself. Along with your pain”*. Тут ситуація ще невідома читачеві.

Згодом у творі буде ще багато короткотривалих інтриг, які розкриватимуть передісторію Малаха та його жертв, показуватимуть його цілі. Як і будь-яка розповідна інтрига, вона остаточно завершиться аж наприкінці твору, коли Малах розповість свою історію: якою була його мета, що саме повинні втратити його вороги, для чого він постився і як саме він повинен був угамувати свій голод. З цього невеличкого уривку бачимо, що Ден Браун створює інтригу, використовуючи паралелізм *“your hunger – your pain”*. На морфологічному рівні зацікавлює використання майбутніх часів, вживання дієприслівникових зворотів (Participle I: *consuming only water, preparing his body*) та часте повторюване вживання займенників (*you, your*), відсутність будь-яких власних назв, окрім імені антагоніста (Mal’akh).

Наступний вид інтриги зветься короткотривалим (*short-term suspense*). Він є моментом або короткою напруженою сценою, що провокує сильну реакцію читача [14]. Один із найкращих варіантів використання короткотривалої інтриги – це створення напружених останніх рядків розділу, оскільки вони ділять два розділи в найцікавішому місці, тому читач хоче дізнатися, що ж трапиться далі. Короткотривалу інтригу можна знайти і в межах одного розділу. У досліджуваному нами творі є багато прикладів цієї інтриги, однак у зв’язку з постійним чередуванням сюжетних ліній вона розтягується не на 2, а на більше розділів. Приклад короткотривалої інтриги можна побачити на початку твору уві сні Роберта Ленгдона. Ми спочатку не знаємо, що це сон, саме тому цей шматочок твору дійсно може зачепити читача. *“I’m okay” “... the boy answered, struggling to control his anxiety”* – інтрига розпочинається, але спочатку здається, що страх хлопчика, описаний у цій ситуації, буде марним, адже поїздка на ліфті не є чимось небезпечним, однак не цього разу:

“As the lift angled steeply toward the upper viewing deck, the shaft began to narrow, its massive struts contracting into a tight, vertical tunnel”.

“Suddenly a staccato crack echoed overhead. The carriage jerked, swaying awkwardly to one side. Frayed cables began whipping around the carriage, thrashing like snakes. The boy reached out for his father. “Dad!” Their eyes locked for one terrifying second. Then the bottom dropped out”.

Тут бачимо опис антуражу. Автор створює атмосферу страху, а також хибний напрям, адже нічого поганого врешті-решт не стається.

У наступному реченні напруга розвіюється з допомогою сюрпризу, адже читач дізнається, що це все було лише сном: *“Robert Langdon jolted upright in his soft leather seat, startling out of the semiconscious daydream”*. Ця ситуація могла бути розглянута і як інтрига-жах, адже хлопчик уві сні Ленгдона був у небезпеці. У цьому уривку бачимо використання порівняння (*simile*) – *“like snakes”*, епітета *“semiconscious daydream”*.

З морфологічної точки зору незмінним залишається використання дієприслівникових зворотів (*swaying awkwardly, thrashing like snakes*), відсутність власних назв, окрім імені протагоніста (*Robert Langdon*), однак новими явищами у цьому уривку є помітно часте вживання прикметників і прислівників першого ступеня порівняння (*positive degree: steeply, massive, vertical, awkwardly*), а також вживання лише простого минулого часу (*Past Simple*) і наявність *The Nominative Absolute Participial Construction* (дієприкметникова конструкція з іменною частиною): *“As the lift angled steeply toward the upper viewing deck, the shaft began to narrow, its massive struts contracting into a tight, vertical tunnel”*.

Наступний вид інтриги зветься інтрига-жах (*horrific suspense*). Вона відбувається, коли читач знає, що щось жахливе повинно трапитися з персонажем [14]. Інтрига-жах менш завуальована, на відміну від розповідної. Цей тип інтриги здебільшого використовується для утримання емоцій читача протягом короткого періоду часу. Інтрига-жах та інтрига-загадка можуть поєднуватися одна з одною, наприклад, якщо твір розповідає про містичне вбивство чи його спробу (як у досліджуваному творі).

Один із найяскравіших прикладів інтрига-жаху у творі – це опис першої сутички антагоніста Малаха та героїні Кетрін Соломон, де Малах намагався її вбити. Все починається з тривожного дзвінка Ленгдона, який сповістив Кетрін про те, що її брат Соломон у небезпеці та зазначив:

“Listen to me. The text you received was not from your brother. Someone has Peter’s phone. He’s dangerous. Whoever it is tricked me into coming to Washington tonight”. *“Katherine, I think you could be in danger”*, – читачеві досить прямолінійно кажуть про те, що Кетрін загрожує небезпека від якогось чоловіка, якого не знає протагоніст і не настільки добре знає сама Кетрін. Інтрига посилюється таким уривком діалогу:

“Oh God”. *Langdon’s voice was laced with fear. “Did you invite this man inside?”*

“Yes! My assistant just went out to the lobby to get him. I expect them back any”.

“Katherine, get out!” Langdon yelled. “Now!”. Читач розуміє завдяки передріканню, що загроза вже неминуча, коли читає такі рядки:

“Okay, hold on, scrolling through playback I’ve got Trish with your guest leaving the lobby they move down the Street fast-forwarding okay, they’re going into Wet Pod. Trish uses her key card to unlock the door both of them step into Wet Pod fast-forwarding okay, here they are coming out of Wet Pod just a minute ago heading down”. *He cocked his head, slowing the playback. “Wait a minute. That’s odd”*.

“What?”

“The gentleman came out of Wet Pod alone”.

“Trish stayed inside?”

“Yes, it looks that way. I’m watching your guest now he’s in the hall on his own”.

“Where is Trish?”. *Katherine asked more frantically*.

“I don’t see her on the video feed”, he replied, an edge of anxiety creeping into his voice. He looked back at the screen and noticed that the man’s jacket sleeves appeared to be wet all the way up to his elbows. What in the world did he do in Wet Pod? The guard watched as the man began to move purposefully down the main hallway toward Pod 5, clutching in his hand what looked like a key card. The guard felt the hair on the back of his neck stand on end. “Ms. Solomon, we’ve got a serious problem”.

З асистенткою Кетрін Соломон – Тріш щось сталося, і героїня залишається фактично наодинці з убивцею:

“Ma’am, you don’t understand. I’m still fast-forwarding. This is recorded playback. This already happened.” [...] it looks like he entered ninety seconds ago”.

Katherine’s body went rigid. She stopped breathing. The darkness felt suddenly alive all around her.

He’s in here with me”.

Слово *‘already’* підкреслено у цьому діалозі (воно підкреслено і у самому творі, не лише у цій статті), адже саме воно показує неминучість небезпеки. Після цього уривку інтрига набуває нового виду. Так, питання: «Чи зможе Кетрін уникнути небезпеки?» зникло і постало нове: «Чи вийде вона живою з цієї халепи?». Ден Браун тримає читача у тривозі, в деталях описуючи почуття як Кетрін, так і Малаха, які вони відчули, знаходячись у цілковитій темряві біля лабораторії Кетрін, а також їх дії. У цій же частині тексту нам знову трапляється короткотривала інтрига, коли розділ завершується на найбільш напруженому місці: *“Suddenly, with no idea anymore which way was*

out, Katherine Solomon found herself dashing, dead blind, across an endless black abyss”.

Через один розділ читач нарешті може дізнатися, що сталося далі з Кетрін:

“But it was too late. The smell of ethanol approached on her right. And now it grew stronger. Katherine struggled to stay calm, forcing herself to override the instinct to run. Carefully, slowly, she took one step to her left. The faint rustle of her clothing was apparently all her attacker needed. She heard him lunge, and the smell of ethanol washed over her as a powerful hand grabbed at her shoulder. She twisted away, raw terror gripping her. Mathematical probability went out the window, and Katherine broke into a blind sprint. She veered hard to the left, changing course, dashing blindly now into the void”.

Сюжет обертається так, що Кетрін вдається врятуватися за допомогою машини. У цьому уривку з інтригою знову бачимо паралелізм: “... they move down they're going into both of them step into they are coming” та епітети “powerful hand”, “blind sprint”, а також гіперболу “an endless black abyss”, персоніфікація “Mathematical probability went out the window”, метафора “Katherine's body went rigid”, поєднання метафори і гіперболи “darkness felt suddenly alive all around her”, багато еліптичних речень у діалогічному мовленні (“Wait a minute”, “What?”).

На морфологічному рівні незмінною залишається присутність дієприслівникових зворотів (Participle I): “forcing herself to”, “found herself dashing”, присутність прикметників і прислівників першого рівня порівняння “suddenly, purposefully, rigid”, наявність *The Nominative Absolute Participial Construction* “She twisted away, raw terror gripping her”, присутність інфінітивів “struggled to stay”, “forcing herself to override the instinct to run”. Часи в цьому уривку використані різні, вони залежать від частини. У частині діалогу були здебільшого використані теперішні часи, а при описі подій – минулі.

Ще один вид інтриги – це інтрига-загадка (*Mysterious suspense*). Це найбільш традиційна форма інтриги, яка часто використовується у трилерах, у детективних романах (наприклад, «Втрачений символ»). Хоча всі види цього прийому включають в себе елемент загадки у тому чи іншому її вигляді, інтрига-загадка відрізняється тим, що щось навмисно приховується від читача [14]. Він не знає всієї правди, тому дуже захоплений сюжетом. Такий тип інтриги також може бути короткотривалим, але здебільшого він використовується у сюжетних дугах протягом усього твору.

Якщо автор використовує цю інтригу, йому необхідно придумувати досить неочікуваний сюрприз, щоб не робити історію передбачуваною. Розглянемо такий приклад:

“The true genius, however, was the sling, which disguised the potent object Mal'akh was transporting into the building. A gift for the one man on earth who can help me obtain what I seek”.

Це приклад інтриги-загадки, яку ми зустрічаємо в одному з перших розділів роману. Хто може допомогти антагоністові? Читач може здогадатися, що Малах хоче, щоб йому допоміг Роберт Ленгдон – протагоніст твору і професор символіки (що підтверджується в одному з наступних розділів), але що за предмет Малах збирається йому передати? Символ? Карту? Автор підтримує цю короткотривалу інтригу і в наступному розділі, коли Малах вперше говорить із Ленгдоном, але точно не називає цей «подарунок» для Ленгдона, а лише говорить, що передає йому запрошення: “I would simply like to offer you an invitation”. Інтрига підсилюється реакцією випадкового відвідувача (що є частиною опису антуражу) Капітолію на цей таємничий предмет:

“Suddenly, in the distance, he heard an unexpected sound. It was coming from the Rotunda. Someone was screaming”.

“He pulled it out of his sling”, someone said frantically, “and just left it there!”.

Автор прагне трохи послабити інтригу реакцією Ленгдона на цей предмет, який здався йому не таким страшним і цілком знайомим:

“Admittedly, the object on the Capitol floor was odd, but its presence hardly warranted screaming. The device on the floor was one Langdon had seen many times”.

Ніби-то нічого незвичайного, та знову інтрига, адже предмет не такий вже й знайомий, бачимо передрікання чогось надзвичайного:

“As Langdon drew nearer, though, he realized this handequin was unusual. Its plastic surface was not smooth like most. Instead, the surface was mottled and slightly wrinkled, and appeared almost. Like real skin. Langdon stopped abruptly.

Now he saw the blood. My God!

The severed wrist appeared to have been skewered onto a spiked wooden base so that it would stand up. A wave of nausea rushed over him. Langdon inched closer, unable to breathe, seeing now that the tips of the index finger and thumb had been decorated with tiny tattoos. The tattoos, however, were not what held Langdon's attention. His gaze moved instantly to the familiar golden ring on the fourth finger”.

Все з'ясується остаточно в цьому ж розділі сюрпризом: “*Langdon recoiled. His world began to spin as he realized he was looking at the severed right hand of Peter Solomon*”, який підсилюється за допомогою раніше згаданого послаблення і підсилення інтриги. Цей уривок тексту включає порівняння “*like most, like real skin*”, гіперболу “*the one man on earth who can help me*”. На морфологічному рівні ми знову бачимо переважаючі минулі часи, активне вживання прислівників і прикметників першого рівня порівняння “*plastic, slightly, instantly, familiar, golden*”, вживання інфінітивів “*unable to breathe*”, “*would simply like to offer*”. Єдиними власними назвами у цьому творі були ім'я протагоніста та назва місця дії – “*Rotunda*”.

Останній вид інтриги об'єднує романтичну та комедійну. Романтична інтрига може зустрічатися в легкій або більш драматичній літературі, такий як любовні романи. Комедійна інтрига використовується у фарсах та інших комедійних жанрах літератури. Одна з форм комедійної інтриги – це драматична іронія, у якій читач знає щось, що знають не всі герої, і очікує, як ці герої відреагують на неї [14].

Починаючи з минулого століття, романтична інтрига (*romantic suspense*) розглядається не лише як засіб творення емоцій, але і як жанр, який має назву «романтичний триллер». Його представницями є англійські письменниці Дафна дю Мор'є, Марджері Елінгем та багато інших митців, які творили в епоху модернізму [16, с. 14]. У романі «Втрачений символ» цього виду інтриги не було, адже у творі не було жодної комічної ситуації з нотками інтриги, жодної любовної лінії.

Висновки і пропозиції. “*Suspense*” у цій статті ми розглядали як інтригу, що провокує у читачів різні емоції, насамперед тривогу або цікавість. До складників інтриги належить сюрприз, структура та особа. Детально були розглянуті види інтриги, а саме короткотривала інтрига, яка триває протя-

гом одного-двох розділів, інтрига-жах, яка породжує тривогу за життя персонажа, та інтрига-загадка, яка викликає цікавість до поданої загадки у творі. Було згадано розповідну інтригу, розтягнуту протягом усього твору, і романтичну та комедійну інтриги, які характерні для любовних творів і комедійних іронічних ситуацій. Було виявлено, що, окрім романтичної та комедійної інтриги, усі інші були присутні у творі.

Було наголошено на тому, що розповідна та короткотривала інтриги фокусуються на тривалості напруження, яке відчуває читач, у той час як інші види інтриги залежать від ситуації у творі. Так, було помічено, що короткотривала інтрига цілком може одночасно бути й інтригою-жахом (приклад цього ми і навели у статті) чи інтригою-загадкою. Було визначено і обґрунтовано, що розповідною інтригою у творі є та, що пов'язана з антагоністом Малахом.

Серед інтриготворчих засобів було виявлено хибний напрям, передрікання та опис антуражу. Інтриготворчі засоби Дена Брауна характеризують вживання гіпербол, паралелізму, метафор, епітетів та порівнянь на синтаксичному рівні, а також застосування інфінітивів, дієприкметникових і дієприслівникових зворотів та конструкцій, практично повну відсутність власних назв (окрім імен персонажів і назв локацій), переважне застосування минулих часів та, за потреби, теперішніх (у діалогах) і майбутніх. Усі ці характеристики є спільними для всіх використаних Деном Брауном видів інтриги.

Питання структури інтриги ще потребує глибокого дослідження, адже на ній ми не фокусували нашу увагу. Питання особи також варто буде розглянути, порівнюючи твори різних авторів, адже один роман дав нам можливість розглянути лише розповідь від всезнаючої третьої особи в наративі. Ми виявили, що саме ця особа дає авторові можливість створювати більше інтриг.

Список літератури:

1. ABBYY Lingvo Live [Dictionary]. Retrieved March 10, 2020 from: <https://www.lingvolive.com/ru-ru/translate/en-uk/suspense>.
2. Beecher D. (2007). Suspense. *Philosophy and Literature*. 31 (2), 255–279.
3. Boakye S. J. Suspense Strategies in Buchi Emecheta's *Head Above Water*. *Language in India*. Apr. 2013, Vol. 13. Issue 4, p. 247–259. 13 p. [electronic resource]. Retrieved from: <http://web-1a-1ebscohost-1com-1002cduduy99bd.han.amu.edu.pl/ehost/detail/detail?vid=3&sid=e9f96ba7-0c25-4ad5-bde4-4e83426de9f5%40sdc-v-sessmgr02&bdata=JnNpdGU9ZWwhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=87738787&db=cms>.
4. Checkoway J. *Creating Fiction: Instruction and Insights from Teachers of the Associated Writing Programs*. Story Press, 2001, 294 p.
5. Dabata J. *Mystery and Suspense in Creative Writing*. LIT Verlag Münster, 2012, 188 p.
6. Gerrig R. J. *Experiencing Narrative Worlds: on the Psychological Activities of Reading*. Yale University Press. 1993, 288 p.

7. Iwata Y. *Creating Suspense and Surprise in Short Literary Fiction: a Stylistic and Narratological Approach*. Department of English School of Humanities. The University of Birmingham. 2009.
8. Klismith, Lydia R., *Suspense, Structure and Point of View: Building Surprise in Fiction* (2014). Departmental Honors Projects. 12. <https://digitalcommons.hamline.edu/dhp/12>.
9. Liotsakis V. WHY ARRIAN WROTE THE INDIKĒ: NARRATIVE SUSPENSE AS A DEFENSE OF ALEXANDER. *Rivista di Filologia e Istruzione Classica*. 2019, Vol. 147. Issue 1, p. 96–128.
10. Lordinni S. (2014, February 10). *Narrative Stylistics* [Power Point slides]. Slide Share. <https://www.slideshare.net/lordinnisia/narrative-stylistics>.
11. Morrison 1992 = J. V. Morrison. *Homeric misdirection: false predictions in the Iliad*, Ann Arbor. 1992.
12. *Stylistic Devices – Points of View* (n. d.). English Grammar Online. Retrieved March 10, 2020 from: <https://www.ego4u.com/en/cram-up/writing/style/point-of-view>.
13. *Suspense* (n. d.). Literary Devices. Retrieved March 10, 2020 from: <https://literary-devices.com/content/suspense/>.
14. *What Is Suspense in Literature?* (September 26, 2018). ReedsyBlog. Retrieved March 10, 2020 from: <https://blog.reedsy.com/what-is-suspense/>.
15. Wulff 1996 = H. Wulff, *Suspense and the influence of cataphora on viewer's expectations in Vorderer – Wulff – Friedrichsen 1996*, 1–17.
16. Young L. A. (2005) (Re)inventing a Genre: *Legacy in Women's Golden Age Detective Fiction* (Publication № 3215529). [Doctoral dissertation, Vanderbilt University]. ProQuest Dissertation Publishing.
17. Композиційні прийоми (н. д.). Режим доступу: <https://studopedia.org/12-68922.html>.
18. Словник літературознавчих термінів. Ретардація (н. д.). Режим доступу: <https://ukrlit.net/info/dict/0akax.html>.

Vykliuk A. O., Khudyk K. H. PECULIARITIES OF THE TYPES OF SUSPENSE IN THE NOVEL BY DAN BROWN “THE LOST SYMBOL”

Suspense is a very important factor for awakening reader's emotions and for keeping him in the process of reading or watching products of cinematograph. It's mainly enjoyment what influences profit of the creators of those pieces of art, therefore, suspense is really important. Much attention is paid to the definition of suspense, which is mainly understood as the mean of awakening reader's emotions. The so-called retardation was also mentioned as the compositional device that comprises postponing the most significant information to the end of the novel in order to create this suspense. We also considered the components of suspense, which are surprise, suspense structure and point of view in the narrative. It was emphasized that surprise finishes the suspense and awakes completed emotions such as shock or stun, but suspense awakes the durative emotions such as tension or anxiety.

Apart from that the means of creation of suspense, such as foreshadowing, misdirection and the description of settings. In the course of research, it was found that Dan Brown's novel contains long-term suspense, short-term suspense, horrific suspense, mystery suspense. It was also noted that horrific suspense and mysterious suspense can simultaneously be narrative suspenses as well as short-term ones.

These very examples of mixed suspenses we find in the novel, for instance, narrative suspense here is at the same time mysterious suspense. Our research resulted in singling out several the units of textual level, which were described as different kinds of suspense and as the examples of such means of creation of suspense as foreshadowing and misdirection. The units of morphological level were analyzed syntactically and morphologically. The peculiarities of the creation of suspense on stylistic level are the following: the usage of hyperbole, parallel constructions, metaphors and epithets were particularly noticeable. On the morphological level we can see the inclusion of constructions with non-finite forms of All these stylistic devices and morphological units create the special character of Dan Brown's suspense in his novel “The Lost Symbol”.

Key words: *tension, suspense, point of view, surprise, suspense creation.*